

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
WIZARA YA MAMBO YA NDANI YA NCHI**

**AZIMIO LA BUNGE LA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA LA KURIDHIA
ITIFAKI YA MKATABA WA UMOJA WA NCHI HURU ZA AFRIKA WA KUZUIA NA
KUPAMBANA NA UGAIDI YA MWAKA 2004 (PROTOCOL TO THE OAU
CONVENTION ON THE PREVENTION OF TERRORISM, 2002)**

**SEPTEMBER, 2022
DODOMA**

**AZIMIO LA BUNGE LA JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA LA KURIDHIA
ITIFAKI YA MKATABA WA UMOJA WA NCHI HURU ZA AFRIKA WA KUZUIA NA
KUPAMBANA NA UGAIDI YA MWAKA 2004 (PROTOCOL TO THE OAU
CONVENTION ON THE PREVENTION OF TERRORISM, 2004).**

UTANGULIZI

1. ***Mheshimiwa Spika***, Umoja wa Mataifa katika kutekeleza majukumu yake yanayohusu masuala ya Ulinzi na Usalama kwa kutumia Baraza la Usalama la Umoja wa Mataifa, ulizitambua changamoto zinazosababisha uvunjifu wa amani, na ukosefu wa usalama na kusababisha hofu kwa watu, vifo na majeruhi katika jamii duniani. Mojawapo ya sababu hizo ni vitendo vya kigaidi ambavyo hutekelezwa na watu au makundi ya watu wenye Vurugu zinazotokana na Msimamo Mkali (*Violent Extremism*) ambao wanafadhili vitendo vya kigaidi kwa kutumia baadhi ya vijana ambao hubadilishwa kifikra na kuwa na msimamo mkali (*radicalization*) na kisha huwatumia katika kutenda matukio ya kigaidi ili kutimiza malengo yao.
2. ***Mheshimiwa Spika***, kupitia changamoto hii ya ugaidi, Umoja wa Mataifa ulichukua hatua mbalimbali za kuzuia kuenea kwa vitendo vya kigaidi. Moja ya hatua hizo ni kutumia mikataba mbalimbali ambayo inatumika kuziunganisha nchi wanachama kuzuia uhalifu unaovuka mipaka kama njia za kutatua changamoto kwa Baraza la Usalama la Umoja wa Mataifa ambalo limeendelea kutoa miongozo, taratibu, maazimio, mikataba, na matamko mbalimbali katika kuzishawishi nchi wanachama kuungana pamoja ili kuzuia na kupambana na ugaidi. Mfano ni **Azimio Na. 1373** la mwaka **2001 (UNSC Res. 1373 (2001))** na Mkakati wa Dunia wa Kupambana na Ugaidi wa mwaka 2006 (***The United Nations Global Counter-Terrorism Strategy of 2006***).

3. **Mheshimiwa Spika**, kwa msingi huo nchi nyingi wanachama wa Umoja wa Mataifa, ikiwemo Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, zimesaini na kuridhia mikataba, Itifaki na maazimio na makubaliano mbalimbali ya kuzuia na kupambana na ugaidi. Baadhi ya mikataba, Itifaki na maazimio hayo yametumika katika kutengeneza utaratibu wa namna ya kutekelezwa na kutungiwa sheria na kanuni kutegemea utaratibu wa nchi husika. Aidha, nchi wanachama wa Umoja wa Mataifa zinasisitiza kushirikiana kupitia ushirikiano wa kikanda kuhakikisha kuwa migogoro na ugaidi inazuiwa na wahusika wake wanashughulikiwa kisheria kwa kutumia mbinu zote za kisheria na ushirikiano wa nchi. Katika juhudi za kupambana na changamoto ya ugaidi duniani, Baraza la Usalama la Umoja wa Mataifa baada ya tukio la kushambuliwa kwa Balozi za Marekani zilizopo Afrika Mashariki katika nchi za Kenya na Tanzania tarehe 7 Agosti, 1998 na baada ya tukio la kushambuliwa kwa majengo pacha Jijini New York tarehe 11 Septemba, 2001 nchini Marekani kwa kutumia ndege za abiria, lilipitishwa **Azimio Na. 1373 (2001)** kupitia Ibara ya 7 ya Katiba ya Umoja wa Mataifa (***Action With Respect to Threats to The Peace, Breaches of The Peace, And Acts of Aggression***). Ibara hii hutumiwa kupambana na matukio au changamoto zinazotishia uvunjifu wa amani na kuweza kusababisha vurugu za kivita.
4. **Mheshimiwa Spika**, Azimio hili lilifuatiwa na kupitishwa kwa maazimio mengine, ikiwemo **Azimio Na. 1269 (1999)**, ambalo linaonesha kusikitishwa na ongezeko la vitendo vya ugaidi vinavyohatarisha maisha ya watu, amani na usalama wa nchi wanachama wa Umoja wa Mataifa. Azimio hilo linalaani vitendo vya kigaidi bila kujali nia iliyochochea utekelezaji wa vitendo hivyo na mahali vilipofanyikia. Azimio hilo pia, linatoa maelekezo kwa Mashirika ya Kikanda ambapo katika Afrika, Umoja wa Afrika ulipitisha Mkataba wa Umoja wa Nchi Huru za Afrika wa Kuzuia na

Kupambana na Ugaidi wa mwaka 1999 (***OAU Convention on the Prevention and Combating of Terrorism***).

5. ***Mheshimiwa Spika***, kwa kuzingatia madhumuni ya Mkataba huu ambao unahimiza ushirikiano kati ya nchi wanachama katika kuzuia na kupambana na ugaidi, Tanzania iliridhia Mkataba huu tarehe 3 Septemba, 2003 na kuanza kuutekeleza. Mwaka 2004, ilianzishwa Itifaki ya Mkataba wa Umoja wa Nchi Huru za Afrika wa Kuzuia na Kupambana na Ugaidi (***Protocol to the OAU Convention on the Prevention of Terrorism, 2004***) ikiwa ni katika kuzingatia Ibara ya 21 Ibara ndogo ya 1 ya Mkataba wa Umoja wa Nchi Huru za Afrika wa Kuzuia na Kupambana na Ugaidi wa mwaka 1999. Tanzania ilisaini Itifaki hiyo tarehe 27 Januari, 2005. Aidha, Kifungu cha 2 cha Itifaki hii kinarejea Ibara ya **3(d)** ya Itifaki ya Kuanzisha Baraza la Amani na Usalama la Umoja wa Afrika ya mwaka 2002 (***Protocol Relating to the Establishment of the Peace and Security Council of the African Union, Julai 9, 2002***) kinazielekeza nchi kushirikiana katika kuzuia ugaidi. Aidha, Bunge la Tanzania lilitunga Sheria ya Kuzuia Ugaidi ya mwaka 2002, Sura ya 19, ambayo ilifuatiwa na kutungwa kwa Kanuni za Kuzuia Ugaidi za mwaka 2014 (***The Prevention of Terrorism (General) Regulations of 2014***). Sheria na Kanuni hizi zimeandaliwa kwa misingi ya mikataba na Itifaki iliyotajwa hapo awali.
6. ***Mheshimiwa Spika***, hivi karibuni kumeanza kuonekana dalili za baadhi ya wafuasi wa vikundi hivyo kuanza kuvuka mipaka na kuingia nchini kwa nia ya kuendeleza vitendo vyao vya kihalifu na kueneza itikadi za msimamo mkali za kuwashawishi watu kujiunga na makundi ya kigaidi. Hali hii inaifanya nchi yetu kuwa katika hatari ya kuathiriwa na harakati za vikundi vya kigaidi vinavyotuzunguka. Kwa mfano, katika tukio la kigaidi lililotokea nchini Uganda mwaka 2010, watuhumiwa wawili ambao ni raia wa Uganda walikamatwa nchini

Tanzania na kurudishwa Uganda, kukabiliwa na mashtaka ya vitendo hivyo vya kigaidi. Kukamatwa na kusafirishwa kwa watuhumiwa hao kumefanyika kisheria na kwa kuzingatia mahusiano yanayotokana na mikataba ya Umoja wa Afrika, Jumuiya ya Afrika Mashariki na Sheria za Kimataifa.

7. **Mheshimiwa Spika**, vilevile, kumekuwa na matukio yenye viashiria vya ugaidi wa ndani ya nchi (*Domestic Terrorism*) ambavyo vimejitokeza katika baadhi ya Mikoa ya Arusha, Geita, Mwanza, Pwani na Tanga. Hali hii inadhihirishwa na matukio ya kukamatwa kwa baadhi ya watuhumiwa waliokimbia baada ya kufanya vitendo vyenye viashiria vya ugaidi katika nchi jirani. Pia, kuna dalili ya kuenea kwa itikadi za msimamo mkali zinazopelekea watu kuhamasika na kujiunga na vikundi vya kigaidi na vikundi vyenye misimamo mikali nje ya nchi inayoweza kusababisha vitendo vya kigaidi nchini.
8. **Mheshimiwa Spika**, kwa kutumia mikataba na Itifaki za Kimataifa, Kikanda na Kitaifa, Tanzania imechukua hatua mbalimbali katika kupambana na ugaidi, kama vile kutungwa kwa Sheria ya Kuzuia Ugaidi ya mwaka 2002, kushirikiana na nchi jirani kulinda mipaka, kuanzisha Kituo cha Taifa cha Kuratibu Mapambano Dhidi ya Ugaidi kinachoundwa na Maafisa kutoka na Vyombo vya Ulinzi na Usalama nchini na kuwa na mfumo mahsusi wa kutafuta, kuchakata na kubadilishana taarifa za kiintelijensia. Aidha, elimu imekuwa ikitolewa katika maeneo ya mikoa iliyotajwa kuwa na viashiria vya kigaidi ili wananchi wasishawishike kujiunga na vikundi au kufanya vitendo vya kigaidi. Hatua hii imesaidia kuwaelimisha wananchi kuelewa umuhimu wa kudumisha amani ya nchi.

9. **Mheshimiwa Spika**, Itifaki hii ina vipengele muhimu vifuatavyo ambavyo nchi yetu imevizingatia:

9.1 **Ibara ya 2: Malengo ya Itifaki**

Lengo kuu la Itifaki ni utekelezaji wa Ibara ya 21 ya Mkataba wa Umoja wa Nchi za Huru za Afrika wa Kuzuia na Kupambana na Ugaidi ikiwa ni matakwa ya Mkataba husika. Lengo lingine ni kuimarisha utekelezaji wa Mkataba husika na kuwezesha utekelezaji wa Kifungu 3(d) cha Itifaki ya Kuanzishwa kwa Baraza la Amani na Usalama la Umoja wa Afrika (Peace and Security Council - PSC) katika kuratibu na kuoanisha jitihada za Umoja wa Afrika katika kuzuia na kupambana na ugaidi katika nyanja zote. Kwa kushirikiana na nchi wanachama, nchi yetu itaweza kulinda Amani na Usalama na kuhakikisha inaendelea kuimarisha ulinzi wa watu na mali zao.

9.2 **Ibara ya 3: Majukumu ya Nchi Wanachama**

Nchi wanachama zinatakiwa kutekeleza vifungu vyote vya Mkataba huu ikiwa ni pamoja na: kuchukua hatua za lazima kulinda haki za msingi za binadamu dhidi ya vitendo vya kigaidi; kuzuia uingiaji na utoaji wa mafunzo kwa vikundi vya ugaidi katika nchi husika; kuainisha, kutambua na kuzuia au kukamata fedha na mali zilizotumika au zilizopangwa kutumika kwa ajili ya vitendo vya kigaidi na kuweka utaratibu wa kutumia fedha hizo kuwafidia waathirika wa vitendo vya kigaidi au familia zao; kuanzisha vituo vya kitaifa kwa ajili ya kubadilishana na kupeana taarifa za makundi ya kigaidi kwa wakati na shughuli za kigaidi katika ngazi za Kikanda, Kibara na Kimataifa. Kupitia Itifaki hii Tanzania itaweza kupata taarifa na takwimu za wahusika wa vitendo vya kigaidi ndani na nje ya nchi kupitia

Kituo cha Taifa cha Kuratibu Mapambano Dhidi ya Ugaidi (NCTC). Pia, itawezesha kubadilishana wahalifu wa kigaidi kupitia Makubaliano au Mikataba Maalum.

9.3 Ibara ya 4: Utaratibu wa Utekelezaji wa Itifaki

Baraza la Amani na Usalama la Umoja wa Afrika litakuwa na wajibu wa kuonisha na kuratibu jitihada za Bara la Afrika katika kuzuia na kupambana na ugaidi. Ibara hii inatoa fursa ya kuwa na utaratibu wa kubadilishana taarifa miongoni mwa nchi wanachama kuhusu makundi na mienendo ya vitendo vya kigaidi na kuimarisha mtandao wa kupashana habari katika ngazi ya Taifa, Kikanda na Kimataifa.

9.4 Ibara ya 5: Wajibu wa Tume ya Umoja wa Afrika

Pamoja na mambo mengine, Tume itakuwa na wajibu wa kutoa msaada wa kitaalamu kuhusu mambo ya kisheria na utekelezaji wake ikiwa ni pamoja na masuala ya kupambana na ufadhili wa kifedha wa ugaidi; kuandaa miongozo itakayosaidia nchi wanachama kutunga Sheria na mikakati ya kuzuia na kupambana na ugaidi katika nchi husika; kufuatilia nchi wanachama pamoja na utaratibu wa kikanda uliopitishwa na Baraza la Amani na Usalama na Taasisi nyingine za Umoja wa Afrika zinazohusiana na masuala ya ugaidi; na kuendeleza na kudumisha kanzidata ya masuala yanayohusiana na ugaidi. Itifaki hii itawezesha nchi yetu kubadilishana utaalam na msaada wa kiufundi na kutumia kanzidata ya Kituo cha Afrika cha masuala ya Ugaidi kilichopo Algiers, Algeria.

9.5 Ibara ya 6: Wajibu wa Jumuiya za Kikanda katika Utekelezaji wa Itifaki

Kuanzisha vituo vya mawasiliano juu ya masuala ya ugaidi katika ngazi ya Kanda; kushirikiana na Tume ya Umoja wa Afrika katika kuanzisha na kuendeleza mikakati ya kuzuia na kupambana na ugaidi; na kuhamasisha ushirikiano katika ngazi ya Kanda juu ya utekelezaji wa Itifaki hii. Ibara hii itawezesha kuoanisha na kuratibu juhudi zetu za Kitaifa katika kuzuia na kupambana na ugaidi kwa kushirikiana na nchi wanachama. Aidha, katika ukanda wa Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC) tayari tumeanzisha kituo cha kikanda cha kupambana na Ugaidi (SADC Regional Counter-terrorism Centre). Pia katika ukanda wa Afrika Mashariki, juhudi za kuanzisha Kituo cha Jumuiya ya Afrika Mashariki cha kupambana na Ugaidi (EAC Counter-terrorism Centre) kwa malengo ya kubadilishana taarifa za kiintelijensia na ujuzi katika kuzuia vitendo vya kigaidi.

9.6 Ibara ya 7: Utatuzi wa Migogoro

Migogoro au tofauti yoyote itakayojitokeza baina ya nchi wanachama kuhusu tafsiri au matumizi ya Vifungu vya Itifaki hii utatatuliwa nje ya Mahakama kupitia mashauriano ya nchi wanachama zinazohusika na mgogoro huo. Itifaki hii inatoa fursa ya kutumia njia mbalimbali za usuluhushi endapo kutatokea mgogoro kuhusu tafsiri na utekelezaji wa Itifaki zikiwemo: majadiliano baina ya nchi husika; kwenye Mahakama ya Umoja wa Afrika ambayo itakuwa mamlaka ya mwisho ya usuluhishi wa migogoro; na Mahakama ya Kimataifa kwa ajili ya usuluhishi kwa kuzingatia Sheria za nchi.

9.7 Ibara ya 8: Kubadilishana Wahalifu

Itifaki hii inaeleza kuwa Mkataba wa Umoja wa Nchi Huru za Afrika wa Kuzuia na Kupambana na Ugaidi wa mwaka 1999 utaweka utaratibu wa kisheria wa kubadilishana wahalifu kwa nchi ambazo hazina utaratibu huo. Endapo kutajitokeza mgogoro kati ya nchi mbili wanachama zenye makubaliano au utaratibu wa kubadilishana wahalifu kati ya nchi hizo, Vifungu vya Mkataba huo vinavyohusu kubadilishana wahalifu vitatumika. Nchi yetu itaweza kutumia Itifaki hii kama msingi wa kisheria katika kuanzisha makubaliano na nchi wanachama kubadilishana wahalifu wa kigaidi.

9.8 Ibara ya 10: Kuanza kutumika kwa Itifaki

Kifungu hiki kinaeleza kuwa Itifaki hii itaanza kutumika siku 30 baada ya nchi ya 15 kuwasilisha hati ya kuridhia. Kimsingi Itifaki hiyo imeanza kutumika tarehe 27 Januari, 2014 kwa nchi wanachama wa AU ambazo zimesaini na kuridhia.

9.9 Ibara ya 11: Utaratibu wa Kufanya Marekebisho ya Itifaki

Nchi yeyote mwanachama inaweza kupendekeza marekebisho ya Itifaki hii kwa kuwasilisha mapendekezo yake kwa maandishi kwenye Tume ya Umoja wa Afrika ambayo itasambaza mapendekezo hayo kwa nchi zote wanachama. Marekebisho hayo yataidhinishwa kwa wingi wa kura za nchi wanachama na yataanza kutumika kwa nchi husika zilizoridhia miezi mitatu baada ya Mwenyekiti wa Tume ya Umoja wa Afrika kupokea notisi ya kukubali. Endapo kutakuwa na mabadiliko ya Sheria au masuala mengine yanayokinzana na maslahi ya Taifa, nchi yetu itaweza kuwasilisha mapendekezo ya kurekebisha Itifaki hii kwenye Tume ya Umoja wa Afrika.

10. **Mheshimiwa Spika**, manufaa ambayo nchi yetu itapata baada ya kuridhia Itifaki hii ni pamoja na:

- (i.) Kuimarika kwa Ulinzi na Usalama wa raia na mali zao;
- (ii.) Kurahisisha ubadilishanaji wa taarifa za kiintelijinsia zinazohusu ugaidi kupitia ushirikiano na nchi wanachama;
- (iii.) Kuongeza ujuzi kwa wataalam wetu kupitia ubadilishanaji wa uzoefu na mafunzo;
- (iv.) Kuimarika kwa ushirikiano katika masuala ya urejeshwaji wa watuhumiwa wa Ugaidi;
- (v.) Kuwezesha nchi yetu kushirikiana na nchi wanachama kulinda Amani na Usalama na kuhakikisha inalinda maisha ya watu na mali;
- (vi.) Kuwezesha kubadilishana wahalifu wa kigaidi kupitia makubaliano au mikataba maalum;
- (vii.) Kuwa na utaratibu wa kubadilishana taarifa miongoni mwa nchi wanachama kuhusu makundi na mienendo ya vitendo vya kigaidi na kuimarisha mtandao wa kupashana habari katika ngazi ya Taifa, Kikanda na Kimataifa;
- (viii.) Kubadilishana utaaalam na misaada ya kiufundi;
- (ix.) Kuweza kutumia kanzidata ya Kituo cha Afrika cha masuala ya ugaidi kilichopo Algiers, Algeria;
- (x.) Kutumia njia mbalimbali za usuluhushi endapo kutatokea mgogoro kuhusu tafsiri na utekelezaji wa Itifaki;
- (xi.) Kutumia Itifaki hii kama mwongozo wa kisheria katika kuanzisha makubaliano na nchi wanachama ambazo hazina utaratibu wa kubadilishana wahalifu wa kigaidi; na
- (xii.) Kuimarika kwa shughuli za kiuchumi na kijamii kutokana na kuwepo kwa Amani na Usalama nchini.

11. ***Mheshimiwa Spika***, baada ya maelezo haya ya utangulizi, naomba sasa niwasilishe Itifaki husika.

Mhandisi Hamad Yusuph Masauni (Mb.)

WAZIRI WA MAMBO YA NDANI YA NCHI

19 Septemba, 2022